

**MUOSSAVIA PER
LA PLEIV S. MARTIN TRUN**

Cuntegn

La pleiv se presenta	4
Batten	5
Enzinnaziuns	6
Communiun a malsauns	7
Uncziun dils malsauns	8
Mort e sepultura	8
Adressas	13
Notizias	15

La pleiv s. Martin sepresenta

Ord la historia dalla pleiv

Ils emprems fastitgs d'ina cuminonza cristiana sil territori da Trun sensanflan sil Grepault. Leu han ins anflau restonzas d'ina pintga baselgia ord il 6./7. tschentaner.

El 7./8. tschentaner ei la pleiv da Trun seformada. El testament digl uestg Tello da 765 vegn in spiritual Silvanus numnaus. Nua ch'ei ha in spiritual, ha ei normalmein era ina cuminonza crsitiana ed ina baseglia. Pér egl onn 1272 san ins denton d'ina baselgia cul patrocini da s. Martin ch'ei vegnida consecrada ils 13 d'october. Quella baselgia mirava encunter damaun. Ella ei vegnida spazzada entuorn 1660 ed ha fatg plaz alla baselgia barocca aunc existentia.

El 17./18. tschentaner ha in vehement entusiassem da baghegiar tschaffau il pievel. El decuors da 50 onns ein las biaras baselgias e capluttas a Trun vegnidas renovadas ni construidas: s. Catrina 1590, ND dalla Glisch 1672, engrondida 1681 – 84, s. Giusep 1676, s. Onna 1704, s. Valentin 1706, s. Giachen a Zignau 1713, sontga Brida Nadels 1734.

Presentaziun dalla pleiv

La pleiv da s. Martin cumpeglia oz il territori dalla vischnaunca da Trun senza la fracziun da Schlans. Tier ella s'auda era la caplania s. Giachen a Zignau ed il benefeci da ND dalla Glisch.

Ils organs dalla pleiv ein la radunonza generala, il cussegl (la suprastonza, tuts ugaus da capluttas e fundaziuns ecclesiasticas ed ils spirituals en pastoraziun) e la suprastonza dalla pleiv. Els administreschan il fatg dalla pleiv. Il cussegl pastoral ha conresponsabladad en fatgs da pastoraziun e segida cul plevon.

Uniuns ch'ei ligiadas cun la pleiv ein: l'uniun da dunnas e mummas Trun/Zignau, il chor cecilian e l'uniun da giuventetgna.

Nus lein schar battegiar nies affon

Entras il sacrament dil Batten vegn in carstgaun incorporaus en Cristus e cheutras prius si ella cuminonza dalla Baselgia. Esser battegius ni battegiada ei denton dapli che mo in commemoradi d'ina uniun. Cristus duei formar nosssa veta.

Sche geniturs decidan da schar battegiar lur affon, lu ei quei in pass impurtont ch'els fan per el e cun el. Els s'obligheschan cheutras d'era menar lur affon tier Cristus e da possibilitar ad el ina buna relaziun cun la Baselgia.

Entginas indicaziuns praticas

- S'annunziar ad uras tier il plevon per fixar il datum dil batten e sediscuorer cun el pertuccont il decuors dallas funcziuns dil batten, forsa era ensemen cun il padrin e cun la madretscha.
- Procurar per padrin e madretscha. In u l'aulter dad els duei esser catolics e ver ina sauna relaziun cun la Baselgia catolica.

- Procurar per ina candeila da batten (ella sa era vegnir retratga dalla pleiv).
- Il liug dil batten ei per ordinari la baselgia parochiala ni la baselgia da Zignau, pertgei lezzas ein ils loghens da sentupada dalla pleiv ed en ellas sesanfla era il crap da batten. Battegiar san ins era en ina caplutta da nossa pleiv cun secunvegnir cun il plevon. Igl ei senz'auter pusseivel da schar battegiar entras in spiritual ch'ei enconuschnents als geniturs. Normalmein vegn battegiiau suenter la s. Messa. Igl ei denton era pusseivel da battegiar duront la s. Messa.
- Sch'ei vegn battegiiau ordeifer la pleiv, lu vegn quei batten enscrets el cudisch da batten dalla pleiv ella quala il batten ei vegnius celebraus. Il scret da batten sa vegnir retratgs pli tard mo da leu.

Nus lein maridar

- Ils nozzadurs s'annunzian ca. 3 meins avon tier il plevon per fixar il datum dallas nozzas ed il termin per il discuors obligatoric cul plevon sco era per retscheiver il document da lètg.
- Els ein responsabels per la reservaziun dalla baselgia. Tgi che marida a ND dalla Glisch sto reservar la baselgia tier il plevon.
- Il scret da batten ei da retrer digl uffeci parochial dil liug da batten. (Tgi ch'ei battegiaus en in spital, ei per ordinari enscrets el cudisch da batten dalla **pleiv** nua che la famiglia habitava).

Arisguard l'elecziun dil spiritual che enzinnescha ein ins libers, mo igl ei indispensabel da tuttina contactar il plevon

dil liug, damai che lez sto dar la lubientscha per l'enzinnaziun.

Fuormas d'enzinnaziun

Num	Spiritual	Survetsch divin
Enzinnaziun catolica	Spiritual catolic	Per ordinari cun s. Messa
Enzinnaziun d'ina lètg confessional-mein mischedada	Spiritual catolic	Survetsch divin dil plaid
Enzinnaziun ecumena	Spiritual catolic e reformau	Survetsch divin dil plaid ni s. Messa sin giavisch dalla part catolica

Communiun a malsauns

La cuminonza cartenta che celebrescha l'eucaristia, astga buca emblidar quels che fagessan bugen part, mo ein muort malsogna ni veglidadetgna impedi da far quei. Bugen porta il plevon ni gidonterA la s. Communiun a malsauns ed attempai. Ella ei in segn che Niessegner ei era cun nus en temps da malsogna ni fleivlezia.

Tgi che vul retscheiver la s. Communiun, duei annunziar quei agl uffeci parochial.

Il communicants duein sepreparar a casa entras silenzi ed oraziun. Sin ina meisa duein els rasar ina pintga tuaglia, tschnetar sisu in crucifix ed ina candeila, e dasperas in

vischi cun aua benedida. Ei fa senn sche era ils confamigliars fan part da quella pintga celebraziun.

Uncziun dils malsauns

El sacrament dall'uncziun dils malsauns vul il Segner esser damaneivel a cartents malsauns en moda speciala, entras alzar els, confortar els e perdunar ad els. Tgi ch'ei pli grev malsauns ni spossaus dallas fleivleziass e dils mals dalla vegliadetgna, astga retscheiver quei sacrament. Per odrinari retscheiv' ins a caschun dall'uncziun dils malsauns era la s. Communiun. Perquei ein las preparativas a casa las medemas. Ins prepari sche pusseivel aunc in tec vatta.

Mort e sepultura

In mortori a casa (en vischnaunca)

- Contactar il miedi che sto confirmar la mort dil defunct/dalla defuncta.
- Orientar ils tierparents, semtgar gliesta d'adressas
- Orientar gl'uffeci parochial, fixar di da sepultura e discuors cun il plevon (081 943 18 24)
Il plevon prepara l'annunzia da mort per la scaffa da publicaziun avon baselgia
- Il plevon dat part al caluster da tucclar da miert ed evtl. preparar la stiva da bara.
- Orientar igl uffeci civil e schar saver la canzlia communal partenent il cavar fossa (081 920 20 40)

Procurar per - il vestgir

- - il metter en bara (vischi e crusch)
- il transport dalla bara (en stiva da bara)

- Instituts - Sefi Decurtins, Cuera (081 286 92 11) ni
 -Ignaz Furger, Mustér (081 936 44 40)
- Procurar per las annunzias ellas gasettas
 Südostschweiz Publicitas SA, Glion
 gliendisdis entochen venderdis (081 920 07 17)
 - Surdar las notizias biograficas al plevon:
 Il plevon legia bugen il cuors dalla veta per la famiglia
 - Procurar per
 - portabara
 - portacrusch
 - portatschupials
 - Organisar in past da bara

Tier in mortori ordeiver la pleiv vala la medema successiun

Cremaziun e sepultura d'urna

- Tier baras che vegnan cremadas vegn fatg las funcziuns da bara e la s. Messa sco usitau cul vischi, enteifer 48 tochen 72 uras suenter la mort. Enstagl da serender sind santeri, suonda il cumiau dalla bara en baselgia. Ils pli tier parents han la pusseivladad da prender cumiau dil defunct/dalla defuncta en baselgia. Suenter accumpogna il plevon la bara sin plaz Cadruvi. La gliעד spetga en baselgia entochen ch'il plevon retuorna per dar la benedicziun alla fin dalla s. Messa.
- Ei dat la pusseivladad da deponer l'urna ella preit d'urnas, ella fossa communabla ni da satrar en ina fossa d'urnas. Per satrar urnas en fossas da parents vala igl uorden da santeri dalla vischnaunca.

Regulativ per la stiva da bara

1. Dalla stiva da bara san far diever:
tuttas baras, defuncts morts en vischnaunca ed ord vischnaunca, seigi ch'els vegnan satrai en santeri s. Martin ni en in santeri d'ina autra vischnaunca, mintgamai tenor giavisch dallas famiglias.
2. La stiva da bara ei aviarta ils luverdis dallas 07:30 la dumengia dallas 08:00 tochen suenter rusari.
3. L'oraziun per il/la defunctA vegn fatga en baselgia las seras usitadas.
Sch'igl ei s. Messa dalla sera, remplazza lezza il rusari pil defunct, per la defuncta.
4. Il di da sepultura vegn detg sper la bara in quart ura avon sepultura ils tschun pugn. Il plevon serenda en stiva da bara e suenter ina oraziun accumpogna el la bara en baselgia. Ils parents ed enconuschents han gia dau l'aua benedida da cumiau al/alla defunctA.
5. Indeminsaziuns:
Tschentar il quen per far diever dalla stiva da bara, per la rama provisorica e pil cuvierer la fossa ei caussa dalla canzlia communal.
6. Il quen per ils stipendis dalla s. Messa da sepultura, dil trentavel, dil caudonn e per l'indemnisaziun dil/dalla calusterA vegn tarmess digl ugau baselgia.
7. Ord l'unfrenda dil di da sepultura vegn priu 50.00 frs per il stipendis dalla s. Messa per il/la defunctA.

Messas dil trentavel, caudonn e messas fundadas

- Circa in meins suenter la sepultura vegn la s. *Messa dil trentavel* celebrada.
- Suenter circa in onn vegn la s. *Messa dil caudonn* celebrada. Ei vegn supplicau da contactar ad uras il plevon per fixar il datum.
- Igl ei era pusseivel da schar leger ina s. *Messa fundada* per ils defuncts. Duront 25 onns vegn seregurdau mintg'onn dalla persuna defuncta. Quella fundaziun san ins far tier il plevon. La taxa (tariiffa) munta a 500.00 frs.

Mortoris da carstgauns che appartegnan buca alla baselgia catolica

- Protestants:

Protestants informeschan la canzlia communal e sedrezzan agl uffeci pertuccont a Mustér. La funcziun da bara sa haver liug en la baselgia parochiala. Il termin vegn fixaus cun igl uffeci parochial da Trun.

- Autras religius:

En tut ils auters cass sedrezzan ins directamein alla canzlia communal. Il tucchar da miert vegn - sin giavisch - procuraus digl uffeci parochial. Ina eventuala celebrazion da sepultura ha liug en localitads adattadas. La famiglia en melencurada procura senza pil riug da bara. Igl uffeci parochial stat sin giavisch bugen a disposiziun per cussegliazion.

Uorden da tucrar en cass da mortori

1. Tucrar da miert:

Ei vegn tucrau da miert per tut las persunas cun domicil en vischnaunca. Ei vegn era tucrau da miert per persunas d'ordeifer che vegnan satradas sin santeri dalla vischnaunca da Trun.

- Il zenn pign annunzia la mort d'ina dunna ni d'in affon.
- Il zenn grond annunzia la mort d'in um.

2. Tucrar ils cuors:

Ei vegn tucrau la damaun dil di da sepultura, allas 08:00.

3. Aschia vegnan funcziuns funeralas annunziadas:

- Tucrar l'emprema:
Ei vegn tucrau ina mes'ura avon las funcziuns funeralas.
- Tucrar d'ensemien:
Ei vegn tucrau 5 minutas avon las funcziuns funeralas.
- Tucrar da cumiau:
- Duront il til sin santeri annunzia il zenn grond il prender cumiau.
- Rusari da morts:
Ei vegn tucrau 5 minutas avon ch'il rusari da morts entscheiva.

Adressas impurtontas

Num	Telefon
Uffeci parochial	081 943 18 24
Caluster Trun Gabi e Georg Cajacob	081 943 17 64 079 821 37 72
Caluster Zignau Imelda Bundi	081 943 11 75 076 253 63 12
Caluster ND dalla Glisch Tarcisi Guldumann	079 673 78 30
Caluster Campliun Esther Tomaschett	081 943 33 43
Caluster Darvella Fridolin Decurtins	081 943 18 54
Transport da bara Sefi Decurtins, Cuera	081 286 92 11
Transport da bara Ignaz Furger, Disentis/Mustér	081 936 44 40
Canzlia communal Trun	081 920 20 40
miedi dr. T. Maissen, Trun	081 943 22 77
miedi dr. M. Tomaschett, Trun	081 920 22 22

Adressas impurtontas

Num	Telefon

